

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla nauczycieli

Zeszyt metodycznych i praktycznych rozwiązań

Edukacja wczesnoszkolna

pierwszy etap edukacyjny

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu „Zdolni zdalnie – zdalna edukacja w przedszkolach i szkołach” przez zespół nauczycieli konsultantów

Mazowieckiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli

Spis treści

1. Wstęp.....	
2. Jak to zrobić zdalnie? Metody, techniki, modele, strategie uczenia się i nauczania	
Metoda odwróconej klasy.....	8
Metoda projektu.....	9
Model 5E w planowaniu zdalnych zajęć	9
3. Tak samo czy jednak inaczej? O ocenianiu w wirtualnej rzeczywistości	
Monitorowanie postępów w nauce jako forma motywowania ucznia do dalszej pracy	13
4. Zdalne portfolio. Przydatne aplikacje i narzędzia w pracy nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej	
5. Scenariusz zajęć zdalnych.....	
Scenariusz zajęć dla uczniów klasy III szkoły podstawowej prowadzonych przez nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej.....	24
BIBLIOGRAFIA	30
ZAŁĄCZNIKI	31
Załącznik nr 1.....	31
Załącznik nr 2.....	32
Załącznik nr 3.....	33
Załącznik nr 4.....	34
Załącznik Nr 5	35
Załącznik nr 6.....	36
Załącznik nr 7.....	37
Załącznik nr 8.....	38

1. Wstęp

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Oddajemy w ręce uczestników projektu *Zdolni zdalnie* zeszyt metodyczny zawierający elementy teoretyczne i wiele ciekawych wskazówek praktycznych do pracy z uczniami podczas nauczania zdalnego w edukacji wczesnoszkolnej. Etapu ważnego dla rozwoju i dalszej edukacji dziecka. Głównym celem niniejszej publikacji jest wsparcie Państwa w codziennej pracy ze swoimi wychowankami.

Proces wychowania i kształcenia prowadzony w klasach I–III szkoły podstawowej umożliwia dziecku odkrywanie własnych możliwości i sensu działania. Edukację wczesnoszkolną powinny charakteryzować spokój i systematyczność procesu nauki, wielokierunkowość, dostosowanie tempa pracy do możliwości psychoruchowych każdego ucznia. Dziecko najlepiej rozwija się, kiedy uczestniczy w procesie nadawania znaczeń czynnościom i działaniom, które wykonuje. Wynika to z naturalnej potrzeby działania. Zarówno kształcenie, jak i wychowanie w ogólnym ujęciu mają charakter procesu polegającego na systematycznych, planowych, zamierzonych i długofalowych oraz ściśle ze sobą powiązanych działaniach dydaktycznych i wychowawczych, jakie zachodzą pomiędzy nauczycielem i uczniem.

Nauczanie zdalne zaburza proces spokojnej realizacji celów kształcenia i treści nauczania. Wprowadzenie kształcenia na odległość wymaga od nauczycieli umiejętności szybkiego przejścia z tradycyjnych metod pracy do nowych, chociaż nie całkiem nieznanych, ale także samorozwijających potencjał ucznia i wychodzących naprzeciw jego potrzebom. W tej grupie wiekowej nauczanie zdalne powinno charakteryzować się elastycznością organizowania środowiska uczenia się w domu, odpowiednim doбором zadań edukacyjnych oraz komunikacją z rodzicem i uczniami. Dobór zadań edukacyjnych przekazanych online musi być dostosowany do potrzeb rozwojowych dziecka (ciekawość i zainteresowanie), dostępności „materiałów” w domu, warunków do zaangażowania rodziców i możliwości uczniów (np. samodzielne czytanie). Zadania powinny dawać dziecku możliwość wykorzystania różnych strategii i własnych pomysłów, pozwolić dzieciom na samodzielność, próby i błędy. Warto proponować więcej ciekawych zadań z możliwością wyboru, a także zapewnić pewną elastyczność i dobrowolność w ich wykonywaniu. Mamy nadzieję, że w naszych metodycznych wskazówkach otrzymacie Państwo odpowiedzi na pytania:

- Jak podejść do nauczania zdalnego z dziećmi młodszymi?
- W jaki sposób się z nimi komunikować?
- Jak konstruować zadania?

- Jak skutecznie pokonać wszystkie wyzwania, jakie stawia nauczanie wczesnoszkolne online?

Agnieszka Baska

nauczycielka konsultantka MSCDN Wydział w Płocku

Anna Dziędzina

nauczycielka konsultantka MSCDN Wydział w Siedlcach

Bogumiła Ogrodowczyk

nauczycielka konsultantka MSCDN Wydział w Płocku

2. Jak to zrobić zdalnie?

Metody, techniki, modele,
strategie uczenia się i nauczania

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Jednym z zasadniczych elementów wpływających na efektywność nauki zdalnej jest bardzo dobra znajomość narzędzi i funkcjonalności platformy edukacyjnej, z wykorzystaniem której prowadzone są zajęcia synchroniczne w formie spotkań online i asynchroniczne w postaci udostępnianych zadań. Wykorzystywanie w pracy z uczniami podczas nauki stacjonarnej możliwości stworzonych przez platformy edukacyjne pozwala na „bezbolesne” przejście na tryb pracy hybrydowej lub zdalnej, gdy nastąpi taka potrzeba. Uczniowie wiedzą już, w jaki sposób posługiwać się poszczególnymi aplikacjami czy narzędziami technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK).

Planując zajęcia zdalne, rozpoczynamy od ustalenia celu zajęć w kontekście wymagań podstawy programowej. Planujemy cel główny, najlepiej jeśli formułujemy go w języku ucznia w taki sposób, aby był dla niego zrozumiały, ciekawy i realny do osiągnięcia. Następnie warto, aby nauczyciel opowiedział sobie na następujące pytania:

- Co moi uczniowie już wiedzą na ten temat?
- Co będą wiedzieć, potrafić po tych zajęciach?
- Do czego ta wiedza i umiejętności mogą im się przydać?

Potem formułujemy kryteria sukcesu do zajęć, czyli oczekiwania, po spełnieniu których poznamy, czy osiągnęliśmy cel. Ważne, aby były konkretne i sprawdzalne. Dzięki nim uczniowie sami mogą dowiedzieć się, co już opanowali, a nad czym jeszcze muszą popracować.

Kolejnym etapem jest zaplanowanie aktywności w postaci zadań, które pomogą uczniom w osiągnięciu celu zajęć i realizacji kryteriów sukcesu. Pamiętajmy, że w czasie zajęć, to uczeń ma być aktywny, odkrywać zależności, porównywać, wyciągać wnioski. Możemy wykorzystywać dostępne narzędzia TIK, które umożliwiają pracę w grupach, pracę z użyciem wirtualnych tablic, udostępnianie zadań w aplikacji *OneNote*, *Zadaniach Office 365*, czy z użyciem *OneDrive*. Nauczyciel może przygotować sam materiały dydaktyczne lub wykorzystać te, które dostępne są w sieci na wolnych licencjach, np. na [Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej](#), czy na [LearningApps](#).

Możemy wykorzystać dostępne w sieci interaktywne ćwiczenia, które wymagają samodzielności uczniów, będąc przy tym zabawą, np. <https://www.matzoo.pl/> (zadania i zabawy matematyczne), <https://pisupisu.pl/>

(ćwiczenia z gramatyki, ortografii, znajomości lektur). Warto także zastanowić się, które z aktywności uczniowie będą wykonywać offline, np. w zeszytach. Na koniec planujemy aktywność, która pokaże nam poziom osiągnięcia założonego celu zajęć, np. w formie quizu www.quizziz.com (serwis zawierający quizy i umożliwiający tworzenie własnych), czy metody zdań podsumowujących, kiedy zadaniem uczniów jest dokończenie zdań:

1. Nauczyłem/łam się
2. Zrozumiałem/łam, że.....
3. Dziś osiągnąłem/osiągnęłam założony cel, bo...

lub innego zdania, które nauczycielowi wyda się odpowiednie.

Podstawą pracy zdalnej z dziećmi w edukacji wczesnoszkolnej są spotkania online, podczas których nauczyciel organizuje takie aktywności, które pozwalają uczniom na osiągnięcie kryteriów sukcesu i realizację celów zajęć. Do metod, które z pewnością sprawdzają się podczas prowadzenia zajęć zdalnych możemy zaliczyć **metodę odwróconej klasy** oraz **metodę projektu**.

Metoda odwróconej klasy

Odchodząc od tradycyjnego modelu nauczania, opierając się na taksonomii Blooma, przechodzimy do metody odwróconej klasy, w której to uczniowie przejmują odpowiedzialność za zdobywaną wiedzę, a nauczyciel staje się ich przewodnikiem. W metodzie tej można wykorzystać cykl Kolba (doświadczenie, analiza i refleksja, abstrakcyjna teoria, test), który zakłada uczenie się przez doświadczenie. Uczniowie mają czas na aktywności, następnie analizują, wyciągają wnioski i sprawdzają swoją wiedzę w praktyce. Nauczyciel przekazuje uczniom bazę wiedzy, z której mogą skorzystać podczas opracowywania materiału w domu, np.: filmy dydaktyczne, artykuły, infografiki, prezentacje, materiały audiowizualne, netografię. Uczniowie zapoznają się z materiałem w domu, zaś na lekcji poprzez praktykę weryfikują i utrwalają poznaną wiedzę. Mają okazję pracować w zespołach, uczestniczyć w samoocenie oraz ocenie koleżeńskiej, a to z kolei wpływa na ich pewność siebie i związaną z tym aktywność podczas zajęć. Z pewnością na korzyść metody odwróconej klasy przemawia to, że również rodzice mogą brać w niej aktywny udział. Dzięki bieżącemu monitorowaniu wiadomości, które zbierają uczniowie, będą w stanie, w razie konieczności, pomóc im w pracy domowej, bazując na gotowych materiałach, a nie tylko na niezrozumiałej treści zadania do wykonania. [Więcej](#)

[informacji dotyczących metody odwróconej klasy](#) można znaleźć w serwisie Edunews.

Metoda projektu

Przygotowuje naszych uczniów do dorosłego życia – do wykonywania zawodów, w których bardzo ważną funkcję pełni praca zespołowa. Do tej pory uczniowie pracowali metodą projektów stacjonarnie, w obecnej pandemicznej rzeczywistości zobligowani są do poznawania nowych narzędzi, technologii, które z pewnością ułatwią im start w dorosłe życie. A to tylko jedna z wielu korzyści pracy tą metodą. Metoda projektów opiera się na interdyscyplinarności, zmianie roli nauczyciela na przewodnika, na osobę sterującą procesami grupowymi. W tej metodzie uwaga jest przekierowana z nauczyciela na ucznia, na jego zainteresowania, potrzeby i zdolności. [Więcej informacji dotyczących metody projektu](#) można znaleźć w serwisie Edunews.

Model 5E w planowaniu zdalnych zajęć

Planując zdalną lekcję, warto skorzystać z modelu 5E, który opiera się na teorii konstruktywizmu. Model 5E podzielony jest na 5 etapów, kroków:

- Zaangażowanie (*Engage*) – angażowanie w proces siebie i innych,
- Poszukiwanie (*Explore*) – pozyskiwanie nowych informacji,
- Wyjaśnienie (*Explain*) – dyskusja,
- Opracowanie (*Elaborate*) – pokazywanie rozwiązania, stosowanie poznanej wiedzy w nowej sytuacji,
- Ewaluowanie (*Evaluate*) – autorefleksja, ocena koleżeńska, informacja zwrotna.

W metodzie 5E na pierwszy plan wysuwa się uczeń oraz jego zaangażowanie, poszukiwanie, systematyzowanie zdobytej wiedzy. Rolą nauczyciela jest dobieranie metod oraz niezbędnych narzędzi w taki sposób, aby wspomagać proces zdobywania wiedzy. Powinny one tworzyć jedną spójną całość z procesem jakiemu poddaje się uczeń w metodzie 5E. ["Dydaktyka edukacji hybrydowej" \(PDF, 2,0 MB\)](#)¹

¹ Janczak D., Dydaktyka edukacji hybrydowej, <http://www.superbelfrzy.edu.pl/wp-content/uploads/2020/10/Kszta%C5%82cenie-hybrydowe.pdf>, dostępny online [dostęp: 25.01.2021].

Warto pamiętać, że model 5E można wykorzystać również podczas zajęć stacjonarnych lub hybrydowych.

3. Tak samo czy jednak inaczej?

O ocenianiu w wirtualnej rzeczywistości

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Niezależnie od okoliczności, w jakich dokonujemy oceniania aktywności dziecka, ocenianie zgodnie z prawem oświatowym ma na celu udzielanie uczniowi pomocy w nauce, motywowanie go do podejmowania działań, a przede wszystkim informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć i o postępach w tym zakresie. Okres edukacji wczesnoszkolnej w życiu dziecka niesie za sobą nowe zadania rozwojowe, których realizowanie jest niezbędne z punktu widzenia zdolności do podejmowania ról społecznych. Monitorowanie i ocenianie, stanowi jeden z najtrudniejszych elementów pracy nauczyciela, ponieważ poprzez ocenę nauczyciel ustosunkowuje się do pracy ucznia i czynionych przez niego postępów. Ocenianie ma pomóc uczniowie w:

- poznawaniu własnych możliwości,
- rozwoju psychofizycznym,
- budowaniu właściwej motywacji,
- kształtowaniu zainteresowań,
- nabywaniu wiedzy.

Ocenianie w edukacji zdalnej pokazuje, że podejście do oceniania jako wystawiania stopni, nie sprawdza się. Metody oceniania stacjonarnego, tj. sprawdziany, testy, kartkówki nie dają pełnego obrazu wiedzy i umiejętności dziecka. Nie powinny być traktowane jako ostateczny wynik w procesie uczenia, ale powinny być częścią tego procesu. W czym tkwi trudność? To przede wszystkim brak kryteriów do sprawdzenia umiejętności i wiadomości uczniów, a za tym subiektywizm oceny, tworzenie presji czasowej, negatywny wpływ emocji na ocenianie, trudność w ocenie stopnia samodzielności wykonanej pracy. Ocena w dobie nauczania zdalnego ma służyć samokształceniu, czyli powinna zawierać przede wszystkim wskazówki do dalszej pracy i być motywująca. Ocenianie zdalne powinno być urozmaicone, ale też uwzględniać te formy aktywności, które są ważne dla tego typu kształcenia. Nie musimy oceniać wszystkiego, a przede wszystkim informujemy uczniów, o tym, co będzie oceniane.

Co możemy/powinniśmy oceniać podczas pracy zdalnej:

- samodzielną pracę (prace pisemne, karty pracy, zdjęcia wykonanej pracy, nagranie itp.),
- udział w dyskusjach online, wypowiedzi na forum,
- dodatkowe aktywności: projekty, prezentacje,

- odpowiedzi ustne,
- zaangażowanie ucznia w samodzielne docieranie do dodatkowej informacji,
- sposób pracy ucznia: dokładność, staranność, punktualność.

Jak oceniać?

Warto wprowadzić elementy oceniania rozwojowego, kształtującego, tj. informację zwrotną i samoocenę. Należy również dobrze dokonać wyboru aktywności, która będzie w ten sposób oceniana.

Monitorowanie postępów w nauce jako forma motywowania ucznia do dalszej pracy

W celu zdalnego monitorowania i oceniania pracy postępów uczniów, można korzystać z różnych kanałów komunikacji. W procesie monitorowania stosujemy strategie, dzięki którym staje się możliwe uczestnictwo w procesie uczenia się.

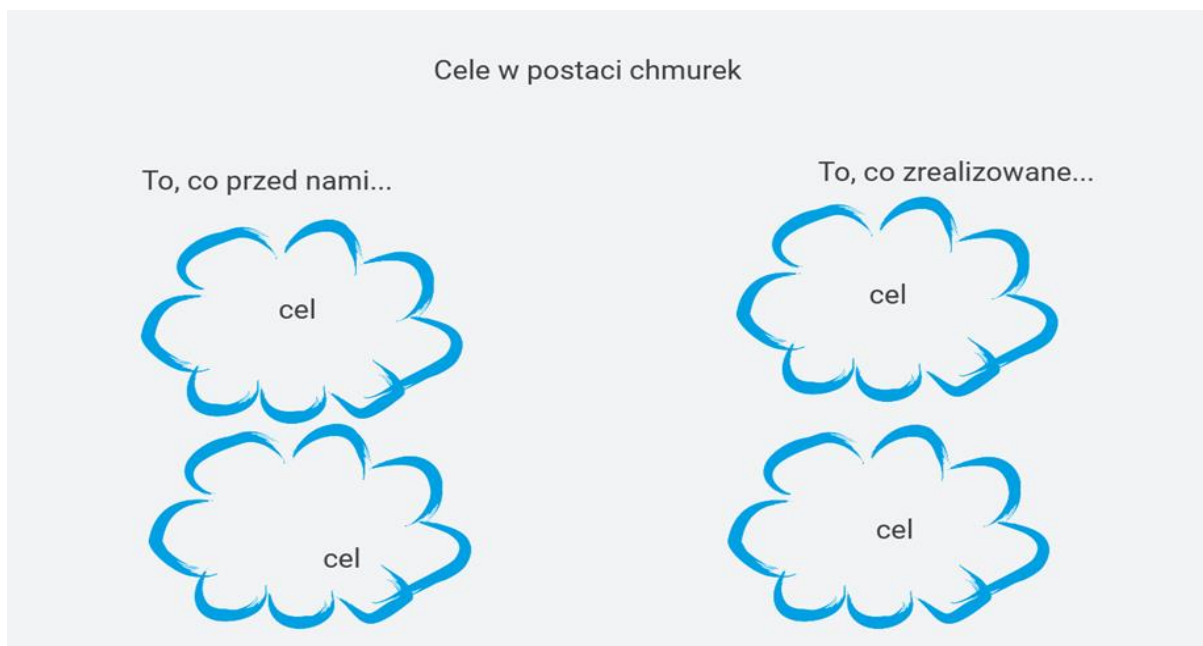
Strategie monitorowania

- Kierowanie uwagą ucznia.
- Stawianie pytań kluczowych/rozwojowych dotyczących danego materiału.
- Poszukiwanie korelacji pomiędzy wiedzą wcześniejszą a nowymi zagadnieniami.
- Nadzorowanie tempa uczenia się.
- Sprawdzanie efektów uczenia.

Techniki oraz narzędzia wspierające monitorowanie

Samoocena

Jednym z narzędzi oceniania w procesie edukacji zdalnej jest samoocena, która jest zespołem przemyślanych, przygotowanych i zamierzonych czynności podejmowanych w celu formułowania oceny. Samoocena w pracy zdalnej przerzuca odpowiedzialność za uczenie się na ucznia, może zmotywować go do podejmowania różnorodnych działań, pozwala zwiększyć pewność siebie, pozytywnie wpływa na stawianie osobistych celów i zadań edukacyjnych. Zwiększa zaangażowanie, sprawczość, odpowiedzialność za własne uczenie się. Praca z samooceną ucznia rozpoczyna się od wyznaczenia celu nauki i kryteriów sukcesu. Powinny być one znane uczniom, sformułowane w ich języku, monitorowane i podsumowane, sprawdzone pod względem ich osiągnięcia. Poniżej przykładowe zastosowanie aplikacji *Jamboard* przy ćwiczeniu w określaniu celów:

Rysunek 1. Przykład ćwiczenia: *Praca wspólna - określanie celów do zrealizowania i zrealizowanych z wykorzystaniem aplikacji Jamboard*. Źródło: opracowanie własne.

Więcej informacji o zasadzie SMART w serwisie *Edunews*.

Informacja zwrotna

Każdy uczeń w procesie uczenia się potrzebuje informacji, która pozwoli mu zorientować się co już umie, czego jeszcze nie wie, jak ma poprawić błędy oraz jak ma się dalej uczyć. Ocena wyrażona stopniem nie zapewni uczniowi informacji na temat jego uczenia się. Do tego posłuży nauczycielowi informacja zwrotna, która jest oceną kolejnych efektów działań ucznia i ważną w budowaniu motywacją dziecka.

Cele informacji zwrotnej:

- zwiększenie efektywności uczenia,
- wspieranie rozwoju ucznia,
- podwyższenie poziomu wykonania zadań przez ucznia.

Informacja zwrotna może przyjmować różne formy od opisowej po słowną i graficzną.

W pracy zdalnej, aby szybko dokonać przekazu o postępach i niedociągnięciach ucznia, nauczyciel może łączyć formę opisową z graficzną. Przykład informacji zwrotnej:

- **Dwie gwiazdy i jedno życzenie**

Nauczyciel dokonuje oceny polegającej na przypisaniu dwóch gwiazd i jednego życzenia. Dwie gwiazdy to dobre strony pracy, a życzenie to coś, co można zrobić lepiej. Zamiast pisać czteroelementową informację zwrotną uczniowie skupiają się na odnalezieniu dwóch pozytywów i jednego

zagadnienia do zmiany w pracy. Tę technikę można zastosować w przypadku sprawdzenia prostych działań matematycznych, tabliczki mnożenia, zapisów wyrazów.²

Pamiętajmy o ważnym aspekcie informacji zwrotnej, jakim jest słownictwo, które w bardzo precyzyjny sposób będzie motywowało ucznia do działania, ułatwi mu zrozumienie informacji.

Podsumowując

W pracy zdalnej, ale nie tylko:

- Nauczycielu doceniaj, nie oceniaj.
- Ocena postępów i umiejętności nie musi być wyrażona każdorazowo oceną.
- Wzmacniaj pozytywnie i doceniaj każdy wkład oraz wysiłek ucznia.
- Udzielaj konstruktywnej informacji zwrotnej, która będzie swego rodzaju oceną postępów, wiedzy i umiejętności.
- Zaproponuj takie aktywności i zadania, które będą dostosowane do pracy zdalnej oraz możliwości uczniów.
- Zaufaj uczniom, pozwól im na autorefleksję i samoocenę swoich osiągnięć.

² [Jak oceniać w czasie zdalnego nauczania? – Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Brzesku \(pce-brzesko.pl\)](https://pce-brzesko.pl) dostępny online [dostęp 26.01.2022r.]

4. Zdalne portfolio.

Przydatne aplikacje i narzędzia w pracy nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej

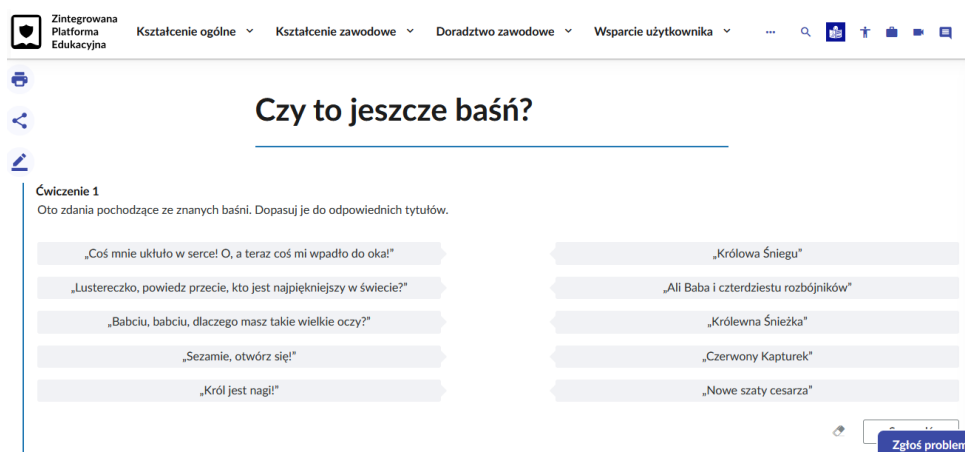
Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

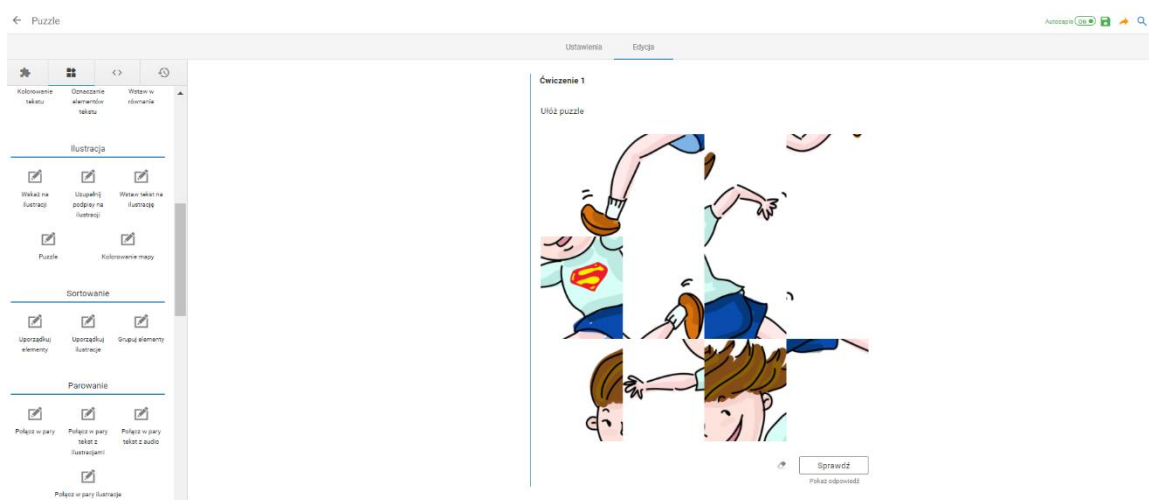
Czymże jednak byłaby praca zdalna bez narzędzi i aplikacji, które uatrakcyjnią nasze zajęcia i skupią uwagę uczniów na omawianym przez nas temacie. W tym rozdziale zaprezentowane zostaną narzędzia, które mogą posłużyć do tworzenia nowych i ciekawych materiałów oraz pomocy dydaktycznych.

Zintegrowana Platforma Edukacyjna³

Zintegrowana Platforma Edukacyjna (ZPE) posiada bardzo dużą bazę darmowych materiałów do wykorzystania podczas pracy z uczniami. Platforma cały czas jest wzbogacana o nowe funkcjonalności, a podział na kategorie: dla ucznia i dla nauczyciela oraz poszczególne etapy edukacyjne umożliwia w sposób przejrzysty odnalezienie szukanych zasobów. ZPE to nie tylko baza gotowych materiałów, lecz także miejsce, w którym możemy stworzyć je samodzielnie.

Rysunek 2. Przykład ćwiczenia pobranego z platformy ZPE. Źródło: <https://zpe.gov.pl/>.

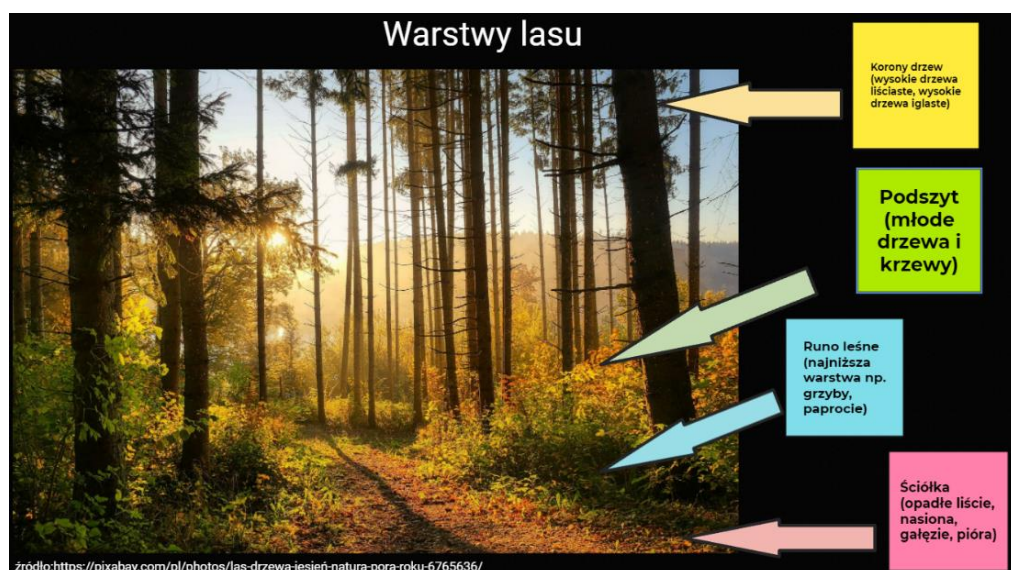

Rysunek 3. Przykład ćwiczenia opracowanego w kreatorze platformy ZPE. Źródło: opracowanie własne

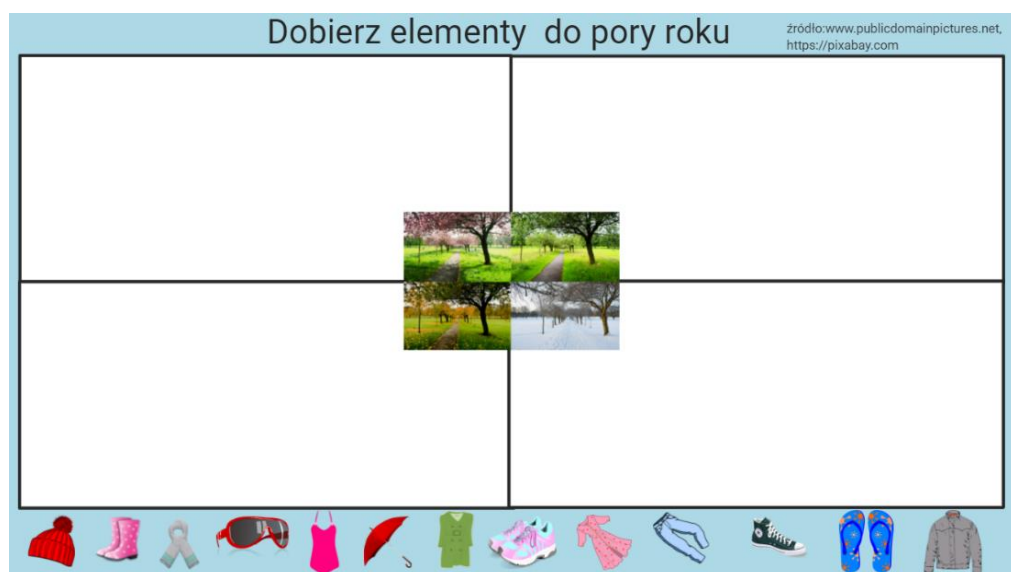
³ <https://zpe.gov.pl/> dostępny online [dostęp 26.01.2022r.]

Jamboard⁴

Jamboard jest cyfrową tablicą oferowaną w ramach narzędzi *Google*. Chcąc tworzyć tablice dla uczniów, należy w pierwszej kolejności założyć konto na *Google*, aby móc swobodnie korzystać z szerokiego pakietu aplikacji. Wiele aplikacji w Internecie posiada opcję rejestrowania się na stronach właśnie przez *Google*. *Jamboard* pozwala nam na pracę zespołową w jednej przestrzeni. W *Jamboardzie* możemy tworzyć, np.: infografiki, mapy myśli, burze mózgów, słowniki obrazkowe, chmury wyrazów.

Rysunek 4. Przykład ćwiczenia opracowanego na tablicy *Jamboard*. Źródło: opracowanie własne

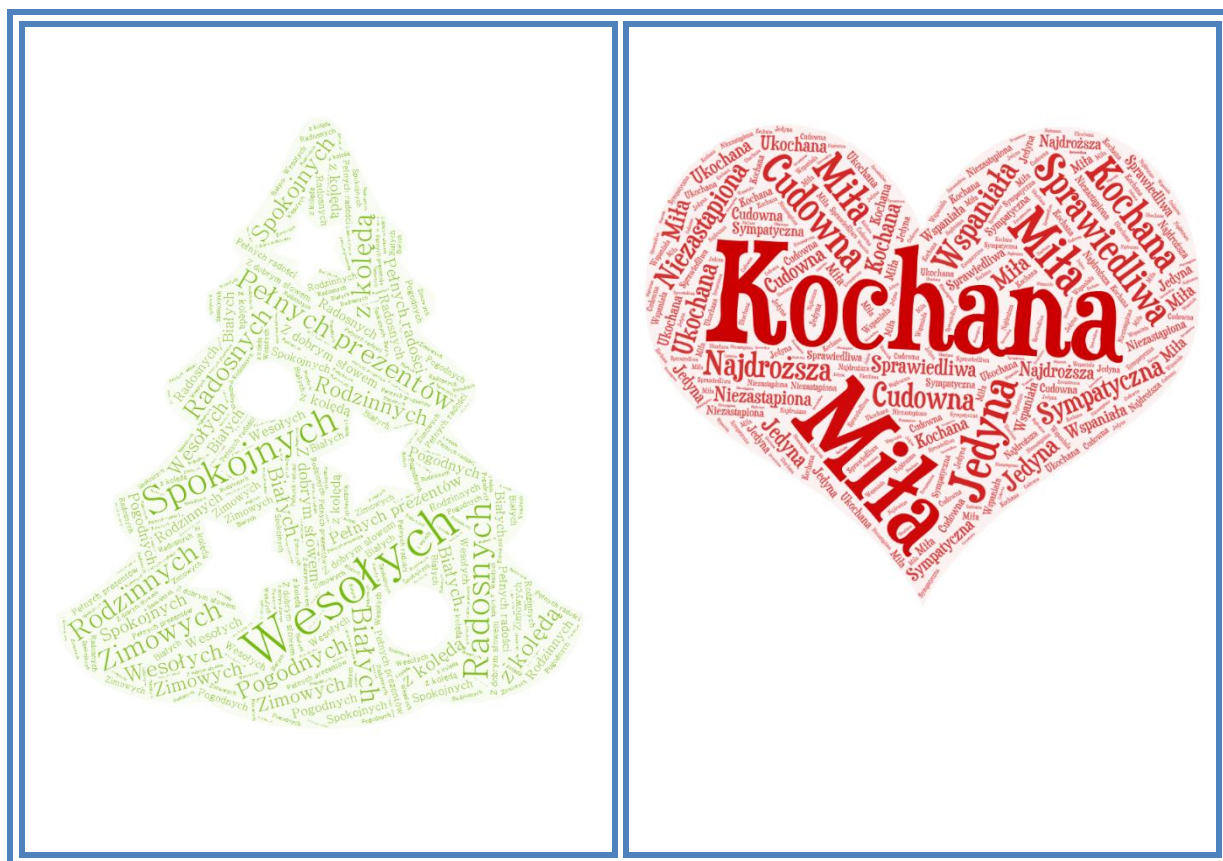

Rysunek 5. Przykład ćwiczenia: *Praca zespołowa - dopasowanie elementów do pór roku* opracowanego na tablicy *Jamboard*. Źródło: opracowanie własne

⁴ <https://jamboard.google.com> dostępny online [dostęp 26.01.2022r.]

WordArt⁵

Nawiązując do chmury wyrazów, warto napisać o kreatorze WordArt. Aby skorzystać z kreatora, możemy, ale nie musimy się do niego logować. Wystarczy, że zamiast opcji *Sign up* lub *Login* wybierzemy *CREATE*.

Rysunek 6. Przykład ćwiczeń: Klasowe życzenia bożonarodzeniowe i Laurka z okazji Dnia Matki opracowane w kreatorze WordArt. Źródło: opracowanie własne

Canva⁶

Podczas omawiania narzędzi przydatnych w pracy nauczyciela kreatora należy wymienić *Canvę* – aplikację internetową umożliwiającą pracę w sieci oraz tworzenie projektów graficznych np.: dyplomów, planów lekcji, zaproszeń, plakatów, kart pracy.

⁵ <https://wordart.com/> dostępny online [dostęp 26.01.2022r.]

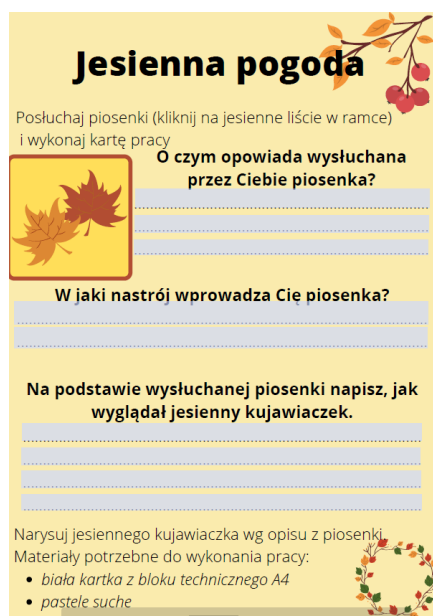
⁶ <https://www.canva.com/> dostępny online [dostęp 26.01.2022r.]

Rysunek 7. Przykład projektów graficznych: *Kartka Bożonarodzeniowa i Jesienne karta pracy* wykonane w Canvie. Źródło: opracowanie własne

PDFescape⁷

Nawiązując do jesiennej karty pracy, wykonanej w programie graficznym Canva, przy użyciu programu PDFescape możemy przekształcić ćwiczenia w ćwiczenia interaktywne. Zaoszczędzi to naszym uczniom wielu problemów technicznych: braku dostępu do drukarki, braku skanera czy kwestii wyczerpanego tonera.

Rysunek 8. Przykład aktywnej karty pracy opracowanej z wykorzystaniem Canvy i PDFescape. Źródło: opracowanie własne

⁷ <https://www.pdfescape.com/> dostępny online [dostęp 26.01.2022r.]

Instrukcję do tworzenia aktywnej karty pracy w *PDFescape* można znaleźć na: <https://tiny.pl/9djkf>. dostępny online [dostęp 26.01.2022r.]

StoryJumper⁸

Kolejnym ciekawym narzędziem do pracy z uczniami jest aplikacja służąca do tworzenia oraz udostępniania wirtualnych książeczek. Aplikacja posiada ciekawe opcje, umożliwiające uczniom w prosty i przystępny sposób tworzenie e-książeczek. Aplikacja ta sprawdza się również podczas pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

"Jesień w lesie"

Rysunek 9. Przykład okładki e-książeczki wykonanej w aplikacji *StoryJumper*. Źródło: opracowanie własne

Rysunek 10. Przykład zawartości e-książeczki wykonanej w aplikacji *StoryJumper*. Źródło: opracowanie własne

⁸<https://www.storyjumper.com> dostępny online [dostęp 26.01.2022r.]

Poniżej znajdują się instrukcje dotyczące tworzenia konta, książeczek oraz wirtualnej klasy w aplikacji *StoryJumper*.

- Tworzenie konta w serwisie StoryJumper
<https://youtu.be/ZQ4BzlOmskw>
- Tworzenie książeczki w serwisie Story Jumper
<https://youtu.be/F0CoRrWjy8c>
- Tworzenie wirtualnej klasy
<https://youtu.be/p4GLy3Ueyl0>
- Sposób w jaki uczniowie logują się na swoje konta
<https://tiny.pl/9dj6k>

Oprócz zaprezentowanych narzędzi, zamieszczamy linki do ciekawych stron, aplikacji, narzędzi i materiałów dla edukacji wczesnoszkolnej:

- [Genially](#) – serwis do tworzenia infografik, ciekawych prezentacji,
- [Class Dojo](#) – aplikacja umożliwiająca udostępnianie materiałów przez nauczycieli, może służyć jako tablica motywacyjna dla uczniów, do której wgląd mają rodzice,
- [Kahoot](#) – strona do tworzenia interaktywnych quizów dla uczniów,
- [Quizizz](#) – strona do tworzenia interaktywnych quizów dla uczniów,
- [Dzwonek](#) – serwis umożliwiający korzystanie z bazy e-podręczników oraz ćwiczeń interaktywnych,
- [Matzoo](#) – portal z ćwiczeniami rozwijającymi umiejętności matematyczne,
- [BingoBaker](#) – serwis do tworzenia bingo słownego lub rysunkowego,
- [Klikankowo](#) – interaktywne materiały dla edukacji wczesnoszkolnej,
- [Anglomaniacy](#) – słownictwo, gramatyka, ćwiczenia, zabawy – język angielski,
- [BrainMax](#) – gry logiczne,
- [Screenpresso](#) – narzędzie służące do robienia zrzutów ekranów oraz ich prostej obróbki,
- [Wheelofnames](#) – narzędzie w formie koła fortuny, służące m.in.: do losowania imion uczniów lub aktywności do wykonania.

5. Scenariusz zajęć zdalnych

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Scenariusz zajęć

dla uczniów klasy III szkoły podstawowej prowadzonych przez nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej

TEMAT: Krajobrazy w Polsce.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE:

- rozwijanie umiejętności obserwacji faktów, umiejętność formułowania wniosków i spostrzeżeń,
- kształtowanie umiejętności poprawnego posługiwania się językiem polskim w mowie i piśmie, pozwalającej na samodzielną aktywność, komunikację i efektywną naukę.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- określa położenie i warunki naturalne swojej miejscowości oraz okolicy,
- opisuje charakterystyczne formy terenu, składniki przyrody,
- wskazuje główne kierunki geograficzne na mapie,
- pisze odręcznie zdania, przestrzega poprawności ortograficznej.

CEL ZAJĘĆ – w języku ucznia:

- *Dowiem się, jakie krajobrazy występują w Polsce.*

CELE SZCZEGÓŁOWE W JĘZYKU UCZNIA:

- potrafię rozpoznać na zdjęciach lub ilustracjach krajobraz nadmorski, krajobraz: nizin, wyżyn, gór, miejski, wiejski,
- wiem, który z krajobrazów występuje w mojej miejscowości,
- zbuduję i zapiszę w zeszycie cztery zdania dotyczące krajobrazów z uwzględnieniem kierunków geograficznych na mapie i zachowaniem poprawności ortograficznej.

METODY I TECHNIKI PRACY:

- problemowa,
- burza mózgów,
- samoocena uczniowska.

FORMY PRACY:

- indywidualna,

- grupowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- komputery z dostępem do Internetu,
- platforma edukacyjna umożliwiająca pracę w grupach,
- film edukacyjny na temat krajobrazów w Polsce,
- zdjęcia krajobrazów dostępne na www.zpe.gov.pl,
- Jamboard ([wirtualna tablica](#)),
- Quiz dotyczący krajobrazów w Polsce,
- patyczki z imionami dzieci do losowania.

PRZEWIDYWANY CZAS: 45 minut (w tym samodzielna praca ucznia w zeszycie przedmiotowym)

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ

CZĘŚĆ WSTĘPNA (10 minut)

- Co wiem o krajobrazie?

Powitanie uczniów przez nauczyciela, który ma za sobą wirtualne tło przedstawiające dowolny krajobraz. Prowadzący zachęca uczniów do uważnego uczestnictwa w zajęciach informując, że zakończą się grą, a pytania będą dotyczyły treści lekcji.

Następnie zaprasza do obejrzenia udostępnionych na ekranie komputera zdjęć kilku innych krajobrazów (nadmorskiego, krajobrazów: nizin, wyżyn, gór, miejskiego, wiejskiego). Zadaje pytanie, co one przedstawiają?

Nauczyciel podsumowuje wypowiedzi dzieci, pytając jakim słowem możemy określić to, co zobaczyły na ekranie (krajobraz). Następnie udostępnia link do wirtualnej tablicy(np. Jamboard) i prosi, aby uczniowie na karteczkach wypisali swoje skojarzenia ze słowem „krajobraz”.

Nawiązując do wypowiedzi dzieci, nauczyciel zapoznaje ich z celem zajęć oraz kryteriami sukcesu.

CZĘŚĆ ZASADNICZA (30 minut)

- Krajobrazy w Polsce

Nauczyciel zaprasza uczniów do obejrzenia krótkiego [filmu edukacyjnego](#) dotyczącego krajobrazów. Podczas projekcji prowadzący robi stop-klatki, zadając pytania odnoszące się do treści filmu, np.:

- Jakie tereny znajdują się na południu Polski?
- Jaki krajobraz spotkamy najdalej na północy Polski?
- Jaki krajobraz zajmuje większą część naszego kraju?
- Jakiej działalności człowieka sprzyja krajobraz nizin?

Następnie nauczyciel wyświetla [mapę Polski](#), przypominając główne kierunki geograficzne na mapie. Potem udostępnia [wirtualną tablicę](#), do której link wysyła uczniom na czacie, prosząc o jego otwarcie. Informuje, że kolejne zadanie będą wykonywać w grupach. Numer pokoju, do którego zostaną przydzieleni odpowiada numerowi tablicy. Prowadzący łączy dzieci w zespoły przy użyciu narzędzia dostępnego w aplikacji, z której korzysta prowadząc zajęcia. Uczniowie pracują w grupach i wykorzystując wirtualną tablicę, przygotowują ustnie odpowiedzi na pytania (każda grupa ma swoją tablicę do pracy):

1. Jaki krajobraz przedstawia ilustracja?
2. W jakiej części Polski występuje taki krajobraz?
3. Która liczba wskazuje obszar w Polsce, gdzie spotkamy taki krajobraz?

Grupa 1

1. Jaki krajobraz przedstawia ilustracja?
2. W jakiej części Polski występuje taki krajobraz?
3. Która liczba wskazuje obszar w Polsce, gdzie spotkamy taki krajobraz?

Rysunek 11. Przykład ćwiczenia – Tablica nr 1 dla grupy 1 w aplikacji *Jamboard*. Źródło: opracowanie własne

**Grupa
2**

1. Jaki krajobraz przedstawia ilustracja?
2. W jakiej części Polski występuje taki krajobraz?
3. Która liczba wskazuje obszar w Polsce, gdzie spotkamy taki krajobraz?

Rysunek 12. Przykład ćwiczenia – Tablica nr 2 dla grupy 2 w aplikacji Jamboard. Źródło: opracowanie własne

**Grupa
3**

1. Jaki krajobraz przedstawiają ilustracje?
2. W jakiej części Polski występują takie krajobrazy?
3. Która liczba wskazuje obszar w Polsce, gdzie spotkamy takie krajobrazy?

Rysunek 13. Przykład ćwiczenia – Tablica nr 3 dla grupy 3 w aplikacji Jamboard. Źródło: opracowanie własne

Grupa 4

1. Jaki krajobraz przedstawia ilustracja?
2. W jakiej części Polski występuje taki krajobraz?
3. Która liczba wskazuje obszar w Polsce, gdzie spotkamy taki krajobraz?

Rysunek 14. Przykład ćwiczenia – Tablica nr 4 dla grupy 4 w aplikacji Jamboard . Źródło: opracowanie własne

Po zakończonej pracy poszczególne grupy prezentują przygotowane odpowiedzi. Uczniowie słuchają siebie nawzajem, wspólnie z nauczycielem sprawdzając poprawność zbudowanych zdań. Nauczyciel podsumowuje wypowiedzi dzieci, zwracając uwagę na różnorodność krajobrazów występujących w Polsce.

- Rozpoznawanie krajobrazów

Nauczyciel zaprasza dzieci do kolejnej aktywności, wyświetlając na udostępnionym ekranie zdjęcia krajobrazów: nadmorskiego, krajobrazu nizin, wyżyn, gór, miejskiego, wiejskiego i prosi, aby wylosowani przy użyciu patyczków z imionami uczniowie rozpoznawali i nazywali go.

- Praca w zeszycie

Nauczyciel wyświetla na udostępnionym ekranie polecenie, razem z kryteriami sukcesu do zadania, które może także zostać udostępnione uczniom, np. w *Microsoft Teams* na platformie *Microsoft* w opcji Zadania 365 lub w *Microsoft OneNote*.

Polecenie

Odpowiedz na pytania. Odpowiedzi zapisz w zeszycie.

1. Jaki krajobraz występuje na północy Polski?
2. Jaki krajobraz możemy zobaczyć na południu naszego kraju?
3. Jaki rodzaj krajobrazu zajmuje największy obszar Polski?
4. Jaki krajobraz występuje w mojej miejscowości?

	NaCoBeZu do zdań napisanych w zeszycie
A.	Napiszę cztery zdania, które będą odpowiedziami na postawione pytania.
B.	Zdania rozpocznę wielką literą, a na końcu każdego zdania postawię kropkę.
C.	Nazwy geograficzne takie jak np. Polska, Tatry, Morze Bałtyckie napiszę wielką literą.
D.	W wyrazach góry, górski, północ napiszę „ó”.

Dzieci zapisują zbudowane przez siebie zdania w zeszycie. Następnie wylosowani przez nauczyciela przy pomocy patyczków z imionami uczniowie odczytują zdania, przy jednoczesnym odnoszeniu się do kryteriów. Wspólnie z nauczycielem ustalają poziom poprawności zbudowanych zdań.

CZĘŚĆ KOŃCOWA I EWALUACJA(5 min.)

Nauczyciel zaprasza dzieci do gry w formie quizu, która zweryfikuje poziom osiągnięcia zakładanych celów, np. [Quizziz](https://www.quizizz.com/).

Prowadzący podsumowuje aktywność uczniów, udzielając ustnej informacji zwrotnej.

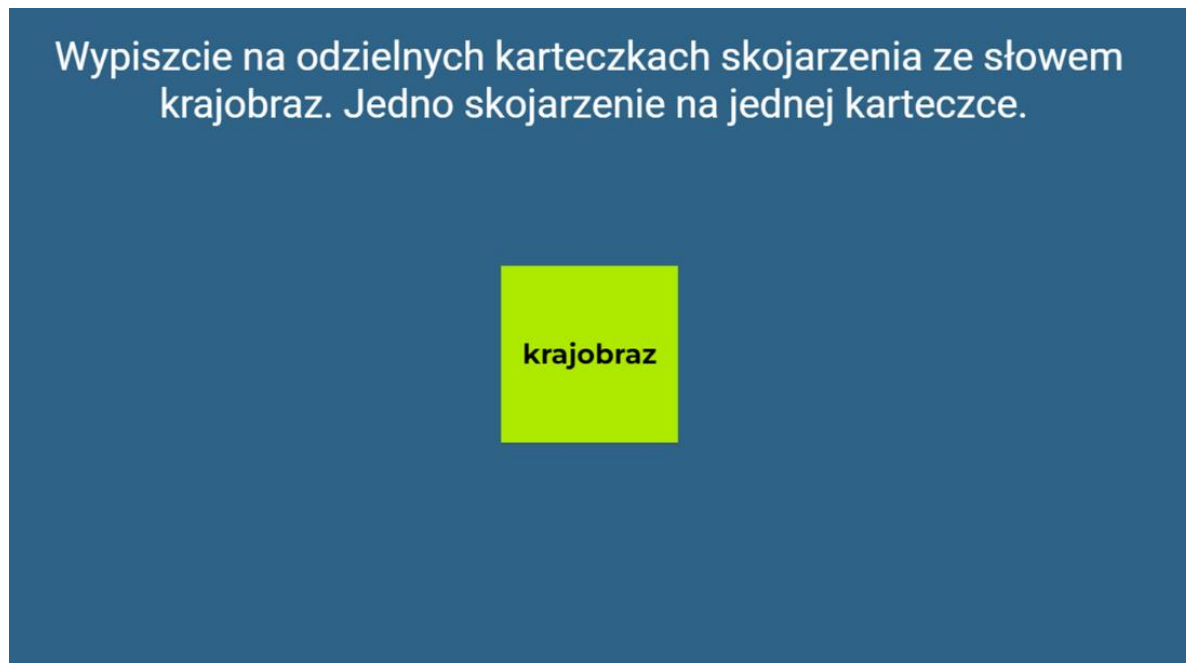
BIBLIOGRAFIA

1. Danieluk M., (2019), *TIK w pigułce. Narzędziownik nauczyciela*, Poznań: Centrum Rozwoju Edukacji EDICON sp. z o.o.
2. *Krajobraz miejski, wiejski*, <https://zpe.gov.pl/a/w-miescie-i-na-wsi/D1EM01l4b>, dostępny online [dostęp: 25.11.2021].
3. *Krajobraz nadmorski*, <https://zpe.gov.pl/a/srodowisko-naturalne-pobrzezy-poludniowobaltyckich/DA5cWt7o7>, dostępny online [dostęp: 25.11.2021],
4. *Krajobraz nizinny*, <https://zpe.gov.pl/a/srodowisko-naturalne-nizin-srodkowopolskich/D1Fq7xBZ7>, dostępny online [dostęp: 25.11.2021].
5. *Mapa Polski*, <https://static.epodreczniki.pl/portal/f/resminimized/RElGjQ054O3Uf/10/2PufE26yDoUbO8rOKsv3pl0yBYdlU1iz.png>, dostępny online [dostęp: 25.11.2021].
6. Niemierko B., (2018), *Jak pomagać (a nie szkodzić) uczniom ocenianiem szkolnym*, (2018), Opole: Smak Słowa.
7. Sterna D., (2015), *Uczę w klasach młodszych. Przykłady oceniania rozwojowego w szkołach Uczących się*, Warszawa: CEO.
8. Sterna D., (2018), *W szkole jest OK. Ocenianie kształtujące w praktyce*, Warszawa: CEO.
9. *Tatry, Jura Krakowsko-Częstochowska*, <https://zpe.gov.pl/a/od-gor-domorza/D198tGK6x>, dostępny online, [dostęp: 25.11.2021].

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1

Tablica Jamboard

Rysunek 15. Przykład ćwiczenia – Tablica z poleceniem umieszczenia skojarzeń do słowa "krajobraz" w aplikacji *Jamboard*. Źródło: opracowanie własne.

Załącznik nr 2

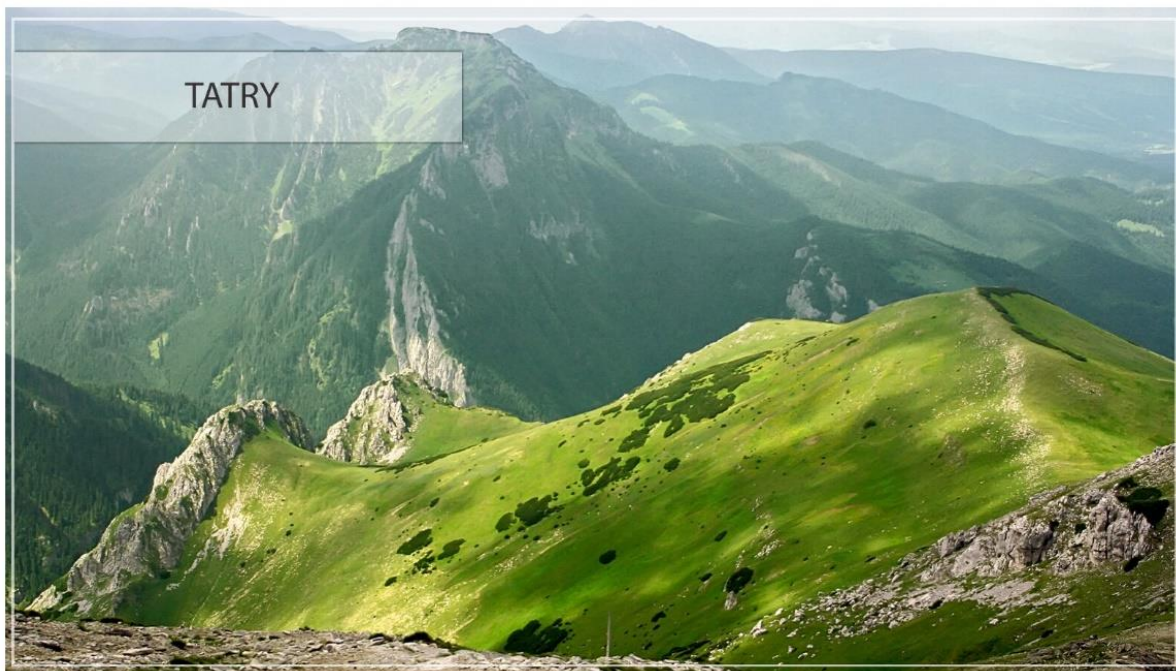
Mapa hipsometryczna Polski z zaznaczonymi kierunkami geograficznymi

Rysunek 16. Mapa Polski z zaznaczonymi kierunkami geograficznymi. Źródło: <https://static.epodreczniki.pl/portal/f/res-minimized/REIGjQ054O3Uf/10/2PufE26yDoUbO8rOKsv3pI0yBYdlU1iz.png> [dostęp: 25.11.2021]. Opracowanie własne.

Załącznik nr 3

Krajobraz górski Tatr

Rysunek 17. Zdjęcie krajobrazu górskiego Tatr. Źródło:

<https://static.epodreczniki.pl/portal/f/res-minimized/RIJvyrNBMNmFk/1611772913/s8JioPWk0SZB81ly0dCRVFGlv40lZdFk.jpg>
[dostęp: 25.11.2021]

Załącznik nr 4

Krajobraz wyżynny

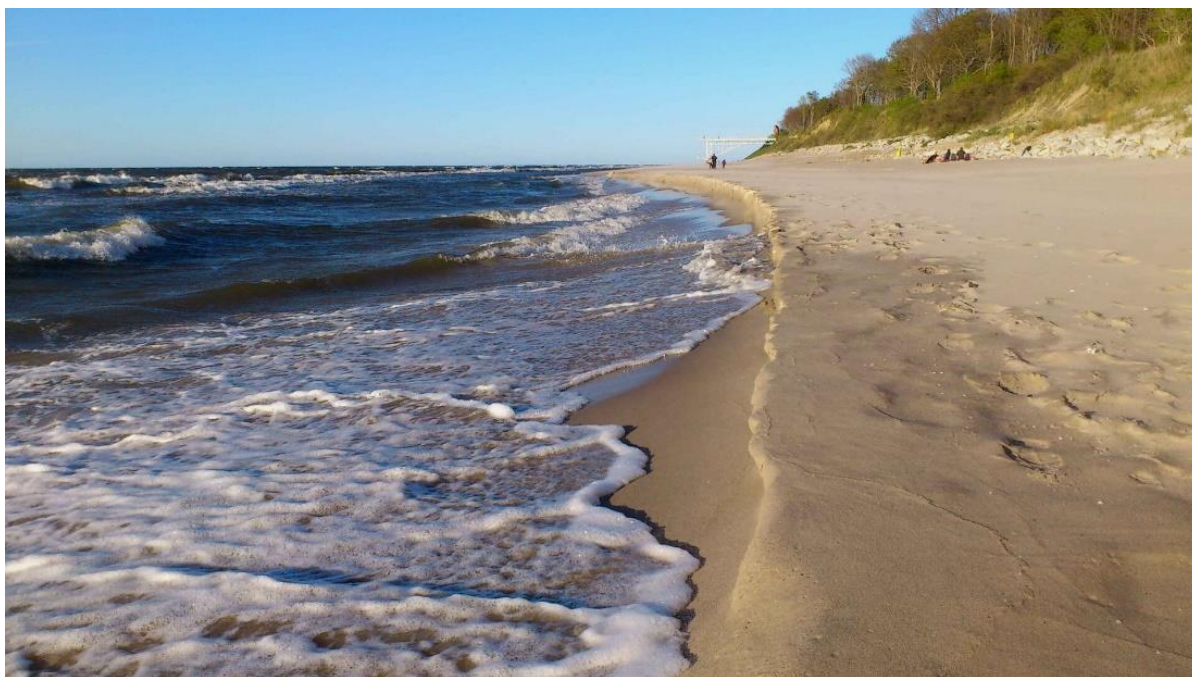

Rysunek 18. Zdjęcie krajobrazu wyżynnego Jury Krakowsko-Częstochowskiej

Źródło: <https://static.epodreczniki.pl/portal/f/res-minimized/RQhVQcxUvdxBB/1611772914/2OvxRGwCUqFTQy81aSwRrUjeDcr7e6p2.jpg>
[dostęp: 25.11.2021]

Załącznik Nr 5

Krajobraz nadmorski

Rysunek 19. Zdjęcie krajobrazu nadmorskiego. Źródło: <https://static.zpe.gov.pl/porta/f/res-minimized/R1jdC1SoXQNBj/1/2YnBqu1FetpeDhKpufFNfuschfDUel9h7.jpg> [dostęp: 25.11.2021]

Załącznik nr 6

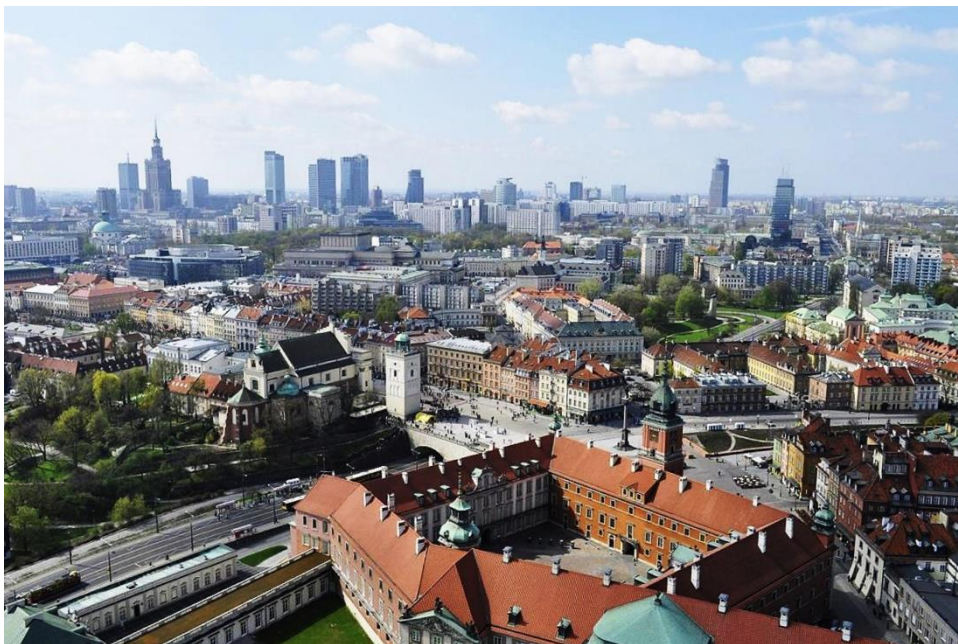
Krajobraz nizinny

Rysunek 20. Zdjęcie krajobrazu nizinnego. Źródło: <https://static.zpe.gov.pl/porta/f/res-minimized/R1ajtRdiRNtDz/1/12jDgmK1oWMSY14qHSRHa8WePQUepbZn.jpg>
[dostęp: 25.11.2021]

Załącznik nr 7

Krajobraz miejski

Rysunek 21. Zdjęcie panoramy Warszawy. Źródło: <https://static.zpe.gov.pl/portal/f/res-minimized/RSqRDr3Owh0kO/6/1D3Etfdrw2526EmVMaPC52TuoTQmLGg9.png> [dostęp: 25.11.2021]

Załącznik nr 8

Krajobraz wiejski

Rysunek 21. Zdjęcie krajobrazu wiejskiego. Źródło: <https://static.zpe.gov.pl/portal/f/res-minimized/R1WHxUAJhUq1Z/6/O0dlw9LLnKd3zCb5JMNqn6v7OERxGpsU.png> [dostęp: 25.11.2021.]